

Критеріальний підхід до визначення рівнів сформованості професійно-комунікативної компетентності іноземного студента-медика

Цуркан Марія Валентинівна¹

Вищий державний навчальний заклад України «Буковинський державний медичний університет»,
Чернівці, Україна

E-mail: maria-ts77@ukr.net

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0003-2866-1743>

Мета дослідження – визначити та обґрунтувати критерії, показники і рівні сформованості професійно-комунікативної компетентності іноземного студента-медика. **Методологія дослідження** ґрунтується на комплексному поєднанні теоретичних методів прикладної лінгвістики, психолінгвістики, лінгводидактики з метою визначення концептуальних положень дослідження. **Наукова новизна** матеріалу статті полягає у спробі цілісного осмислення критеріїв, показників і рівнів сформованості професійно-комунікативної компетентності іноземного студента-медика. Встановлено, що запропоновані критерії та показники сформованості професійно-комунікативної компетентності іноземного студента-медика допомагають об'єктивно визначати рівні сформованості цієї компетентності, спостерігати динаміку формування зазначеної категорії, коригувати цей процес на різних етапах навчання студентів. Досліджено, що визначені критерії (мотиваційний, когнітивний, комунікативно-діяльний, рефлексивний), показники та рівні (низький, середній, високий) сформованості професійно-комунікативної компетентності іноземного студента-медика є об'єктивною і структурованою характеристикою описаної компетентності, відповідно до якої можна оцінити якість здобутих знань та набутих умінь і навичок іноземних студентів, а також удосконалити методику навчання української мови як іноземної.

Ключові слова: критерій, показник, рівень, професійно-комунікативна компетентність, іноземний студент-медик.

Вступ. Провідною метою методичної системи навчання української мови як іноземної закладів вищої освіти України є сформованість професійно-комунікативної компетентності іноземного студента-медика (ПККІСМ) як однієї з основних умов його успішної та ефективної фахової праці в медичній галузі.

Проблему формування професійного мовлення лікаря досліджували Л. Богданова, І. Дроздова, А. Вардянян, І. Гуменна, В. Лапіна, М. Лісовий, Н. Литвиненко, І. Мельничук, С. Поплавська, І. Черних, В. Юкало та ін., питання професійної комунікації іноземних студентів-медиків розглядали З. Бакум, Л. Васильєва, К. Гейченко, С. Костюк І. Кочан, З. Мацюк, В. Ніколаєнко, О. Пальчикова, Ж. Рагіна, Н. Ушакова, М. Цуркан та ін.

Мета дослідження – визначити та обґрунтувати критерії, показники і рівні сформованості професійно-комунікативної компетентності іноземного студента-медика.

Матеріали дослідження. Продовжуючи розвідки щодо професійно-комунікативної компетентності іноземного студента-медика, у яких ця компетентність описана як складна лінгвістично-педагогічна категорія, що інтегрує в собі професійні знання (знання з медичних дисциплін, серед яких збір анамнезу, розпізнавання захворювання й встановлення діагнозу, призначення лікування тощо), самостійний і творчий склад мислення (навички аналізувати процес, ефективність і кінцевий результат лікування; уміння оцінити не лише досягнення у своїй роботі, але й побачити причини невдач), комунікативні вміння (володіння загальнонавчальною та професійною лексикою, правильний і доречний добір мовних засобів, логічна і послідовна побудова висловлювання, відповідна дикція, вміння слухати, оформлення медичних документів: довідок, протоколу операції, історії хвороби чи реферату тощо), моральні цінності (толерантність, тактовність, інтелігентність, терпіння, чуйність, співпереживання, толерантність, ввічливість, привітність, доброзичливість тощо), вважаємо за доцільне виокремити основні критерії, показники та рівні сформованості ПККІСМ.

¹ кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри суспільних наук та українознавства Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет»

У науковій літературі поняття «критерій» трактують по-різному. Зокрема, в «Словнику української мови: в 11 томах» зазначено, що критерій – це «підстава для оцінки, визначення або класифікації чогось; мірило» (Словник української мови: в 11-ти т., Том 4, 1970–1980: 349).

У дослідженні Р. Торчевського, критерій – «важлива й визначальна ознака, яка характеризує різні якісні аспекти певного досліджуваного явища, сприяє з'ясуванню його сутності, допомагає конкретизувати основні прояви» (Торчевський, 2012: 30). Розроблення критеріїв і показників має виходити з мети дослідження; на визначення критеріїв не повинна впливати думка суб'єктів; ознаки мають бути сталими; основний зміст критеріїв характеризується системою взаємопов'язаних ознак (Блощинський, 2001: 75).

А. Галімов зазначає, що критерій виражає найзагальнішу сутнісну ознаку, на основі якої здійснюють оцінювання, порівняння реальних педагогічних явищ, при цьому ступінь вияву, якісна сформованість, визначеність критерію встановлюється конкретними показниками, яким, у свою чергу, притаманна низка ознак (Галімов, 2004, 108).

М. Кастольді пояснює терміни «критерії» і «показники» так: критерії – це різні аспекти феномену/явища, яке розглядається і які визначають його цінність/значення, а показники – це очевидні докази-підтвердження в контексті операційних дій, які вказують на рівень якості прояву кожного з критеріїв (Кастольді).

У дослідженні беремо за основу загальні вимоги до виокремлення й обґрунтування критеріїв, описані в розвідках В. Беспалька, І. Маслікової, О. Меняйленка:

1) критерії повинні відображати основні закономірності функціонування і розвитку явища, що підлягає аналізу;

2) за допомогою критеріїв повинні встановлюватися зв'язки між усіма складниками аналізованого явища, що підлягає аналізу;

3) критерії повинні розкриватися через низку показників, за якими можна судити про більший або менший ступінь вираженості цього критерію;

4) критерії повинні відображати динаміку вимірюваної якості в часі та просторі;

5) якісні показники повинні виступати в єдності з кількісними та доповнювати один одного (Беспалько, 1997: 250).

Термін «показник» трактують як свідчення, доказ, ознака чого-небудь (Словник української мови: в 11-ти т., Том 4, 1970–1980: 10). В. Танська зазначає, що показник, будучи однією з якісних чи кількісних складників критерію, є однією з характеристик об'єкта, процесу чи явища, що виражає кількісно або якісно одну зі сторін їх стану (Танська, 2006).

Дослідники вважають, що поняття «критерій» за своїм обсягом ширше, ніж поняття «показник», останній є складником критерію, при цьому враховується, що ступінь вияву, якісна сформованість, визначеність критерію виражаються конкретними показниками (Барташев, 2007; Гречко, 1998; Комелина, 2014). Т. Фурман у своєму дослідженні виходить з того, що критерії знаходять своє вираження у конкретних показниках (Фурман, 2011).

М. Греб вважає, що показники «свідчать про наявність знань, сформованість умінь і навичок, наявність певного досвіду й ціннісних орієнтацій», а тому, відповідно, кожен критерій «можна представити як сукупність показників. Якщо критерій співвідноситься з певною компетентністю, то показник – з відповідним умінням» (Греб, 2017: 288).

Результати дослідження. Беручи до уваги пояснення дослідників, вважаємо, що *критерій* – це ознака, орієнтир, за якими характеризують досліджуване явище, а *показник* – ступінь виявлення цієї ознаки.

На нашу думку, оцінка результативності сформованої професійно-комунікативної компетентності іноземного студента-медика можлива тільки за умови чітко визначених критеріїв, відповідних показників і рівнів (низького, середнього, високого).

До основних критеріїв сформованості ПККІСМ відносимо такі: *мотиваційний, когнітивний, комунікативно-діяльнісний, рефлексивний*.

Мотиваційний критерій передбачає *усвідомлення* ціннісно-орієнтованих мотивів іноземного студента-медика, спрямованих на вивчення історії та культури іншого етносу; української мови як засобу подальшого навчання й оволодіння професією лікаря; розуміння ролі мови як у досягненні успіху в різних ситуаціях спілкування (із викладачем, однокурсником, пацієнтом, його родичами, пересічними людьми), так і в уникненні конфліктів під час комунікації; сформоване бажання за допомогою мови-інструмента подолати комунікативно-психологічний бар'єр між представниками різних культур, віросповідань, етносів; виявлення стійкого інтересу до роботи з інформаційними джерелами та інформаційно-комунікаційними технологіями.

Показниками зазначеного критерію є прагнення здобути вищу медичну освіту; стати висококваліфікованим і конкурентоспроможним лікарем на міжнародному ринку праці; зрозуміти цінності іншої культури; пізнати історію, звичаї і традиції українського народу; опанувати нову мовну систему та її закони; встановити мовний контакт із людьми різних соціальних і вікових категорій; удосконалити комунікативні вміння і навички; засвоїти норми мовленнєвого етикету, професійної етики; продемонструвати власний рівень фахової та загальної підготовки.

Низький рівень: іноземний студент не має позитивної мотивації до оволодіння професією лікаря; у нього відсутнє розуміння та усвідомлення ролі української мови в процесі здобуття освіти; студент не прагне засвоїти мовні норми і закони тієї держави, де здобуває вищу освіту; пасивно поводить себе в різних професійно-комунікативних ситуаціях; у нього відсутнє бажання до оволодіння комунікативними знаннями й уміннями; студент має індиферентне ставлення до іншої культури; не виявляє інтерес до історії, звичаїв і традицій українців; студент не працює з інформаційними джерелами та не використовує інформаційно-комунікаційні засоби з метою пізнання особливостей професії лікаря.

Середній рівень: у студента-іноземця частково (епізодично) сформована мотивація до ведення професійної діяльності; він періодично виявляє інтерес до «чужої» мови, культури, історії; у нього наявна ситуативна зацікавленість професійною комунікацією; періодично виявляє бажання до пізнання медичної справи; несистематично бере участь у комунікативних актах як професійного, так і побутового характеру; фрагментарно опрацьовує інформаційні джерела.

Високий рівень: в іноземного студента сформована стійка мотивація до оволодіння професією лікаря; він наполегливо знайомиться з основними тенденціями та напрямками медичної галузі; розуміє значення української мови в системі ведення майбутньої професійної діяльності; всебічно вмотивований щодо вивчення історії, культури, звичаїв і традицій іншого народу, оскільки чітко усвідомлює значення здобутих знань у встановленні мовних контактів із різними категоріями співрозмовників (пацієнтами, родичами, колегами, медичним персоналом загалом); систематично виявляє бажання опрацьовувати нові інформаційні джерела та пізнавати інноваційні технології.

Когнітивний критерій свідчить про *рівень* ознайомлення з культурою, історією, звичаями і традиціями іншого народу; мовних і професійних знань іноземного студента-медика, зокрема про володіння основними лінгвістичними категоріями та принципами організації мовної системи; засвоєння навчального матеріалу з основних медичних дисциплін; здатність інтегрувати знання з різних галузей; опанування студентом методів, видів, функцій і стратегій ефективної професійної комунікації у роботі лікаря; знання мовного та професійного етикету; засвоєння основних мовленнєвих жанрів спілкування; уміння визначити мету, завдання, способи організації і ведення як заздалегідь прогнозованого, так і ситуативного професійно-комунікативного акту; володіння сучасними інформаційно-комунікаційними засобами з метою здобуття знань і застосування їх у професійно-комунікативній практиці.

Показниками когнітивного критерію є знання культури, історії іншого етносу; матеріалу з різних мовних розділів (фонетики, лексикології, морфології, синтаксису) та вміння застосовувати мовні засоби в усному й писемному професійному мовленні; ґрунтовне засвоєння теоретичних основ майбутньої професії в контексті нових соціокультурних викликів часу; сформовані вміння і навички самоосвітньої роботи, що сприяють саморозвитку у майбутній професійній діяльності; оволодіння принципами організації мовленнєвого спілкування відповідно до комунікативної ситуації з дотриманням основних правил мовно-професійного етикету; вміння розпізнавати й аналізувати мовні та мовленнєві помилки як особисті, так і чужі; знання типів, стилів і жанрів мовлення; засвоєння вимог щодо ведення медичної документації (заповнення картки пацієнта, історії хвороби, лікарняного листка тощо).

Низький рівень: іноземний студент не засвоїв основних складників української культури; фонетичний, лексичний і граматичний матеріал; не оволодів основними поняттями з теоретичної медицини (не розуміє зміст спеціальних термінів, медичної лексики); у нього не сформовані вміння організації самостійної роботи; студент не орієнтується у доборі мовних засобів під час ведення комунікативного акту; відсутні знання мовно-етикетних формул; він не може створювати мовленнєве повідомлення відповідно до запропонованого типу, стилю чи жанру; не засвоїв вимоги щодо ведення ділової документації.

Середній рівень: студент частково ознайомився з культурними надбаннями українців, історією держави; на задовільному рівні засвоїв матеріал із різних розділів мови; фрагментарно володіє навичками використовувати мовні засоби в процесі комунікації; студент запам'ятав лише окремі мовно-етикетні одиниці; не досконало володіє понятійно-категоріальним апаратом професійної сфери; має низькі здібності самостійно опрацьовувати мовну чи фахову літературу; студент

епізодично засвоїв літературні мовні норми; у нього не чітко сформовані вміння визначати стиль, тип і жанр тексту; натомість знає структуру окремих медичних документів.

Високий рівень: студент-іноземець має глибокі знання з історії та культури українського народу; з фонетики, лексики та граматики; засвоїв правила влучного і доречного застосування мовних засобів під час спілкування; володіє теоретичними положеннями медичної сфери, зокрема розуміє зміст усіх термінів та інших медичних лексем; у нього сформовані вміння та навички створення повідомлення відповідного стилю, типу і жанру мовлення; він дотримується правил використання мовних етикетом; усвідомлює принципи систематичного самостійного опрацювання інформаційних джерел та схему узагальнення нового матеріалу; студент цього рівня добре засвоїв вимоги щодо заповнення медичних документів і створення та оформлення загальних ділових документів (заява, розписка, доручення, протокол тощо).

Комунікативно-діяльнісний критерій визначає *здатність* іноземного студента брати активну участь у процесі професійної комунікації, метою якої є досягнення бажаного результату; вести діалог, полілог із залученням етикетних мовних одиниць; створювати повідомлення, тексти запропонованих стилів, типів і жанрів; використовувати різні стратегії і тактики комунікативної взаємодії; визначати зміст і структуру майбутньої розмови; попереджати ймовірні конфліктні ситуації; встановлювати взаєморозуміння і міжособистісну довіру в спілкуванні; ініціювати бесіди з метою отримання необхідної інформації (про стан здоров'я пацієнта, перенесені хвороби, можливі алергії, спадкові захворювання); представляти пропозиції щодо виконання спільних дій; створювати рекомендації-вказівки і визначати схеми їх реалізації; заповнювати медичні документи, складати і оформлювати загальні ділові документи.

Показниками зазначеного вище критерію є використання української мови як засобу ведення професійно-комунікативної діяльності; встановлення мовного контакту із співрозмовником; подолання мовно-психологічного бар'єру шляхом застосування знань про культуру та норми спілкування і поведінки в соціумі; дотримання правил ведення діалогу і полілога; створення усних і письмових повідомлень різних стилів, типів і жанрів мовлення; демонстрування умінь і навичок спостерігати за динамікою явищ і відповідно узагальнювати зроблені висновки, фіксуючи їх у медичних документах; використовувати різні наукові джерела для самовдосконалення і самореалізації; застосування здобутої та узагальненої інформації з метою розв'язання професійно актуальних проблем; нестандартні та креативні дії в змінних професійних ситуаціях..

Низький рівень: студент займає пасивну позицію в ході комунікативного процесу; не використовує відповідних мовних засобів для створення ситуації успіху в спілкуванні; частково відповідає на запитання співрозмовника під час діалогу чи полілога; не може створити текст запропонованого стилю чи жанру; не вміє працювати з довідковою літературою; відчуває труднощі в подоланні мовного бар'єру; не логічно вибудовує структуру майбутньої розмови; не інтегрує знання з різних дисциплін, тому не здатен встановити причинно-наслідкові зв'язки досліджуваного явища і зафіксувати їх у відповідних документах.

Середній рівень: студент не завжди може використати мовні знання для забезпечення бажаного результату в розмові з адресатом; порушує літературні норми під час створення усного чи письмового повідомлення, сплутує вимоги щодо використання стилів мовлення у різних комунікативних ситуаціях; часто не може передбачити реакції співрозмовника на власні запитання чи пропозиції; не досконало описує спостережене ним явище чи дії іншого комуніканта; частково орієнтується у довідкових джерелах і може зафіксувати лише основні пункти нової інформації, не беручи до уваги допоміжні ознаки того чи того описаного процесу/явища, що призводить до поверхневого розуміння та засвоєння опрацьованого матеріалу; студент може заповнити лише окремі медичні документи та документи загального характеру.

Високий рівень: студент свідомо і вільно добирає мовні засоби для досягнення комунікативної мети, реалізації професійно-комунікативних завдань залежно від умов і сфери спілкування; швидко встановлює мовний контакт із співрозмовником, зважаючи на попередньо здобуті знання про культуру, історію, звичаї і традиції іншого етносу, як результат, легко долає мовно-психологічний бар'єр; вправно застосовує етикетні формули, створюючи висловлення запропонованого стилю, типу чи жанру мовлення; він чітко визначає структуру, тему, головну думку та мікротеми повідомлення; дає вичерпну відповідь на запитання адресанта та логічно складає і озвучує запитання для нього; студент самостійно опрацьовує додаткові джерела, правильно узагальнює новий матеріал, складає план для відтворення змісту здобутої інформації; правильно заповнює різні медичні документи, створює та оформляє інші види документів.

Рефлексивний критерій передбачає *здатність* іноземного студента оцінювати власну та чужу професійно-комунікативну діяльність; визначати наукову проблему та окреслювати

перспективні шляхи її розв'язання; аналізувати можливі причини та наслідки досліджуваного явища; контролювати та регулювати процес попередньо запланованої співпраці з метою досягнення потрібного результату; креативно, нестандартно й оперативно реагувати на непередбачувані, швидко змінювані професійні ситуації; самостійно приймати рішення та обстоювати власний погляд; застосовувати самостійно здобуті знання в професійній практиці та аналізувати рівень їхньої ефективності; використовувати у професійно-комунікативній діяльності передові інноваційні технології.

Показниками рефлексивного критерію є уміння і навички іноземного студента самостійно аналізувати професійно-комунікативну ситуацію; критично оцінювати мовлення й судження співрозмовника та висловлювати власні аргументи і контраргументи; контролювати й коригувати як власне повідомлення, так і висловлення співрозмовника; у нього розвинене постійне прагнення до самовдосконалення та самоорганізації; спостережена саморегуляція особистості як ретранслятора ціннісного ставлення до професії лікаря в соціумі; студент швидко адаптується до непередбачуваної професійно-комунікативної ситуації; креативно продукує ідеї, системно і послідовно рефлектує на нові методики ведення професійної діяльності.

Низький рівень: студент не може проаналізувати професійно-комунікативну ситуацію, як наслідок, не коригує власні помилки; не здатен обстоювати висловлену думку, не добирає необхідні аргументи чи контраргументи; у нього не розвинені вміння та навички оперативного реагування на не відомі йому досі професійні ситуації, тому повільно рефлектує і важко приймає рішення щодо розв'язання будь-якої проблеми; студент не виявляє бажання вдосконалити та відрегулювати власні практичні навички для підвищення результатів.

Середній рівень: студент частково здійснює аналіз досліджуваного явища; фрагментарно виправляє як власні, так і чужі помилки; лише в окремих професійно-комунікативних ситуаціях може дібрати відповідні докази та приклади; він визначає тільки частину ймовірних шляхів вирішення нового професійного завдання, однак комплексно не здатен реагувати на ситуативні проблеми і добирати необхідні способи їх розв'язання; епізодично продукує нові ідеї та рефлектує на запропоновані невідомі професійно-комунікативні явища.

Високий рівень: студент послідовно і логічно оцінює професійно-комунікативну ситуацію; контролює власні та чужі висловлення; швидко реагує на нестандартні професійні ситуації, вправно визначає шляхи та способи їх вирішення; креативно підходить до розв'язання нових проблем і завдань; систематично вдосконалює свої теоретичні й практичні знання; самостійно регулює професійні дії та обстоює власний погляд, добираючи відповідні аргументи; студент ефективно застосовує інноваційні методи в процесі ведення професійної діяльності та досягає бажаного результату; студент інтегрує здобуті знання з різних фахових дисциплін і швидко встановлює причинно-наслідкові зв'язки непередбачуваної та нестандартної професійно-комунікативної ситуації.

Запропоновані вище критерії та показники сформованості професійно-комунікативної компетентності іноземного студента-медика допомагають об'єктивно визначати рівні сформованості цієї компетентності, спостерігати динаміку формування зазначеної категорії, коригувати цей процес на різних етапах навчання студентів.

Висновки. Отже, визначені критерії (*мотиваційний, когнітивний, комунікативно-діяльнісний, рефлексивний*), показники та рівні (*низький, середній, високий*) сформованості професійно-комунікативної компетентності іноземного студента-медика є об'єктивною і структурованою характеристикою описаної компетентності, відповідно до якої можна оцінити

якість здобутих знань та набутих умінь і навичок іноземних студентів, а також удосконалити методику навчання української мови як іноземної в медичних закладах вищої освіти, метою якої є особистісне та професійне зростання студента.

Література

Felini D. Quality Media Literacy Education: A Tool for Teachers and Teacher Educators of Italian Elementary Schools. The National Association for Media Education's Journal of Media Literacy Education. Volume 6: Issue 1. Pp. 28-43. URL: www.jmle.org (дата звернення).

Батаршев А.В. Диагностика профессионально важных качеств / А.В. Батаршев, И.Ю. Алексеева, Е.В. Майорова. Санкт-Петербург: Питер, 2007. 192 с.

Беспалько В. П. Основы теории педагогических систем. Воронеж : Изд-во ВГУ, 1997. 252 с.

Блощинський І. Г. Обґрунтування критеріїв і показників ефективності процесу формування адекватної самооцінки курсантів у навчальному процесі ВВЗО. *Наукові записки*. Вінниця/ 2001. Вип. 4. С. 74-76.

Галімов А. В. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників до виховної роботи з особовим складом. Хмельницький: Видавництво НАДСПУ, 2004. 376 с.

Греб М. М. Теоретико-методичні засади навчання лексикології та фразеології майбутніх учителів початкових класів дис. ... доктора пед. наук : 13.00.02. Бердянськ, 2017. 502 с.

Гречко С.М. Психолого-педагогічні основи виховання та гуманітарної підготовки військовослужбовців: Навчально-методичний посібник для частин та підрозділів ПВУ. Хмельницький: АПВУ, 1998. 150 с.

Словник української мови : в 11-ти т. К. : Наук. думка, 1970–1980. Т. 1-11.

Сушность и содержание этнопедагогической компетентности будущего педагога в контексте поликультурного образовательного пространства / В.А. Комелина, Д.А. Крылов, С.Ю. Лаврентьев, А.Р. Жидик. *Современные проблемы науки и образования*. 2014. / URL: <http://www.scienceeducation.ru/118-14464>.

Танська В.В. Підготовка майбутнього вчителя біології до екологічної освіти старшокласників : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04. Житомир, 2006. 20 с.

Торчевський Р. В. Педагогічні умови розвитку управлінської культури майбутніх магістрів військового управління в системі післядипломної освіти: дис. канд. пед. наук: 13. 00. 04. Київ, 2012. 300 с.

Фурман Т.Ю. Організація та зміст педагогічного експерименту з формування професійної компетентності майбутніх фахівців у галузі економіки та підприємництва. *Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту*. 2011. № 22. С. 174-177. Серія «Педагогіка. Соціальна робота».

The main criteria, indicators and levels of the foreign medical students' professional-communicative competence

Tsurkan Maria²

Higher State Educational Establishment of Ukraine «Bukovynian State Medical University», Chernivtsi, Ukraine

The aim of investigation is to define and justify the criteria, indicators and proficiency levels of the professional communicative competency of a foreign student-medic. **The methodology of investigation** is based on the complex combination of theoretical methods of Applied Linguistics, Psycholinguistics, Linguodidactics in order to define conceptual principles of the investigation. **The novelty of the article** consists in the attempt of holistic comprehension of the criteria, indicators and proficiency levels of the professional communicative competency of a foreign student-medic. **Conclusions.** It has been defined, that the proposed criteria and indicators of the proficiency of the professional communicative competency demonstrated by a foreign student-medic help to objectively determine the proficiency levels of the designated competency, to observe the development dynamics of the mentioned category, to correct this process at different stages of students' education. It has been studied, that the criteria defined by us (motivational, cognitive, communicative-active, reflective), the indicators and levels (low, medium, high) signalling of their proficiency regarding the professional communicative competency of a foreign student-medic are objective and structured characteristically correct of the described competency, according to which it is possible to evaluate the quality of the foreign students' obtained knowledge and acquired skills, as well as to improve the methodology of studying Ukrainian as a foreign language.

Keywords: criterion, indicator, level, the professional communicative competence, a foreign student-medic.

References

Batarshev, A.V., Alekseeva, Y.Iu. & Maiorova, E.V. (2007). *Dyagnostyka professyonalno vazhnykh kachestv* [Diagnosis of professionally important qualities]. Sankt-Peterburh: Pyter [in Russian].

Bespalko, V.P. (1997). *Osnovy teoryy pedahohycheskykh system* [Basics of the theory of pedagogical systems]. Voronezh : Yzd-vo VHU [in Russian].

Bloshchynskiy, I.H. (2001). *Obgruntuvannia kryteriiv i pokaznykiv efektyvnosti protsesu formuvannia adekvatnoi samootsinky kursantiv u navchalnomu protsesi VVZO* [Grounding of criteria and indicators of efficiency of the process of formation of adequate self-estimation of cadets in educational process at HEI]. *Naukovi zapysky* [Scientific notes]. Vinnytsia. Vyp. 4. S. 74–76 [in Ukrainian].

² Ph. D. in Philology, Associate Professor at the Higher State Educational Establishment of Ukraine «Bukovynian State Medical University»

Felini, D. *Quality Media Literacy Education: A Tool for Teachers and Teacher Educators of Italian Elementary Schools. The National Association for Media, Educations Journal of Media Literacy Education. Volume 6: Issue 1. Rr. 28-43. URL: www.jmle.org* [in English].

Furman, T.Iu. (2011). *Orhanizatsiia ta zmist pedahohichnoho eksperymentu z formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv u haluzi ekonomiky ta pidpriemnytstva* [Organization and content of pedagogical experiment of formation of professional competency of future specialists in branch of economy and entrepreneurship]. *Nauk. visn. Uzhhorod. nats. un-tu* [Scientific herald of Uzhhorod national university]. № 22. S. 174-177. Seriiia «Pedahohika. Sotsialna robota» [in Ukrainian].

Halimov, A.V. (2004). *Teoretyko-metodychni zasady pidhotovky maibutnikh ofitseriv-prykordonnykiv do vykhovnoi roboty z osobovym skladom* [Theoretically-methodological principles of preparation of future officers-border guards to educational activities with personnel]. *Khmelnytskyi: Vydavnytstvo NADSPU*. [in Ukrainian].

Hreb, M.M. (2017). *Teoretyko-metodychni zasady navchannia leksykologhii ta frazeolohii maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv* [Theoretically-methodological principles of studying of lexicology and phraseology of future teachers of elementary classes] *Doctor's thesis. Berdiansk*. [in Ukrainian].

Hrechko, S.M. (1998). *Psykhologo-pedahohichni osnovy vykhovannia ta humanitarnoi pidhotovky viiskovosluzhbovtsiv: Navchalno-metodychnyi posibnyk dlia chastyn ta pidrozdiliv PVU* [Psychologically-pedagogical basis of education and humanitarian preparation servicemen: Educationally-methodological manual for units and subdivisions of BMU]. *Khmelnytskyi: APVU*. [in Ukrainian].

Slovyuk ukrainskoi movy: v 11-ty t. (1970-1980). [Ukrainian language dictionary : in 11 volumes] K. : Nauk. Dumka. T. 1-11. [in Ukrainian].

Sushchnost y sodержanye etnopedahohycheskoi kompetentnosti budushcheho pedahoha v kontekste polykulturnoho obrazovatelnoho prostranstva (2014). [Essence and content of ethno-pedagogical competency of a future pedagogue in context of polyculture educational environmen] / V.A. Komelina, D.A. Krylov, S.Iu. Lavrentev, A.R. Zhydyk. *Sovremennyye problemy nauky y obrazovaniya* [Modern problems of science and education]. / URL: <http://www.scienceeducation.ru/118-14464> [in Russian].

Tanska, V.V. (2006). *Pidhotovka maibutnoho vchytelia biolohii do ekolohichnoi osvity starshoklasnykiv: avtoref. dys. na zdobuttia nauk* [Preparation of future biology teacher to ecological education of senior pupils]. *Candidate's thesis. Zhytomyr*. [in Ukrainian].

Torchevskyi, R.V. (2012). *Pedahohichni umovy rozvytku upravlinskoj kultury maibutnikh mahistriv viiskovoho upravlinnia v systemi pisliadyplomnoi osvity* [Pedagogical conditions of development of administrative culture of future masters of military management in the system of postgraduate education]; *Candidate's thesis. Kyiv*. [in Ukrainian].

Accepted: December 02, 2019

